Hukuk Bölümü 2011/212 E. , 2011/289 K.

- 3285 SAYILI KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVA HK
  - HAYVAN SAĞLIĞI VE ZABITASI KANUNU(MÜLGA) (3285) Madde 47

"İçtihat Metni"

Davacı : M.K.

Davalı : Bozkır Kaymakamlığı (Bozkır İlçe Tarım Müdürlüğü)

O L A Y : Bozkır Kaymakamlığı İlçe Tarım Müdürlüğü'nün 23.6.2006 gün ve 732 ile 733 sıra no.lu Para Cezası Kararları ile, veteriner sağlık raporsuz hayvan maddesi taşıdığı ve naklettiği gerekçesiyle, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun 47.maddesinin d ve f bentleri uyarınca Davacıya toplam 3.294,00 YTL idari para cezası verilmiş ve 3.7.2006 gün ve 759 sayılı yazı ile bildirim yapılmıştır.

Davacı, para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

KONYA 2. İDARE MAHKEMESİ; 28.07.2006 gün ve E:2006/2629, K:2006/1823 sayı ile; 5326 sayılı Kabahatler Kanununun, 2., 3., 16., geçici 2., geçici 3. ve 27. maddeleri hükümlerine yer verdikten sonra; bu Kanun hükümleri incelendiğinde, ceza hukukunun genel prensipleriyle yakın ilişki içinde bulunan ve bu ilişki nedeniyle Kabahatler Kanunu kapsamında değerlendirilen bütün Kanunlardaki idari para cezaları için artık Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanması gerektiği sonucuna ulaşıldığı, keza Kanunun geçici 2 ve geçici 3. maddelerinde getirilen düzenleme ile de Kanunun yürürlük tarihi olan 1.6.2005 tarihinden sonra açılacak tüm idari para cezalarına ilişkin davalarda Kabahatler Kanununun uygulanacağının açıkça hüküm altına alındığı, Kabahatler Kanununun tasarıdaki gerekçesine bakıldığında, bu kanunun idari nitelikteki yaptırımlarla ilgili olarak genel bir kanuna olan ihtiyaçtan doğduğu, tasarı kapsamında tanımlanan özel kabahatlerin sınırlayıcı olmadığı, tasarıda belirlenen genel ilkelerin özel kanunlarda tanımlanan kabahatler hakkında da uygulanmasının temininin amaçlandığının belirtilmiş olduğu; tasarıya eklenen geçici 2 nci madde ile idare mahkemelerinde görülmekte olan davalarla ilgili geçiş hükmüne yer verildiği, tasarıya eklenen geçici 3 üncü madde ile daha önce verilmiş olan idari para cezasına ilişkin kararlara karşı henüz iptal davası açılmamış olmakla birlikte dava açma süresinin geçmemiş olması halinde, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde 27 nci madde hükümlerine göre sulh ceza mahkemesine başvuruda bulunulabilmesine imkan tanındığının belirtildiği; bütün bu açıklamalar ile Kabahatler Kanununun sistematiği ve gerekçesi dikkate alındığında 1.6.2005 tarihinden itibaren açılacak bütün idari para cezası davalarında artık 5326 sayılı Kabahatler Kanununun uygulanmasının gerekeceği; bu durumda, 3285 sayılı Kanununun 4854 sayılı Kanunun 5. maddesi ile değişik 56. maddesinde itiraz mercii olarak idare mahkemesinin görevli olduğu hükmü yer almış ise de, dava tarihi itibariyle artık Kabahatler Kanunu kapsamında olan dava konusu idari para cezasının görüm ve çözümünün yukarıda yer verilen hükümler uyarınca adli yargı mercilerinin görev alanında bulunduğu gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

BOZKIR SULH CEZA MAHKEMESİ; 09.02.2007 gün ve E:2006/127, K:2007/22 D.İş. sayı ile, itiraz edenin dilekçesinde özetle; geçimini bal ürünlerini satarak sağladığını, 22.6.2006 tarihinde evinin bir iki kilometre uzağında bulunan arılarının bakımını yaptıktan sonra arı kovanlarının içinde bulunan 18 çıta balı evine götürmek için kendine ait 07 ZZ 324 plakalı aracın içine koyduğunu, evine gelirken jandarma trafik tarafından durdurulduğunu ve veteriner kontrolü olmadığından bahisle ilçe tarım müdürlüğüne götürdüklerini, geçimini bu balları satarak kazandığı için verilen cezayı iki yılda kazanmasının mümkün olmadığını, haksız verilen idari para cezasının kaldırılmasını talep etmiş bulunduğu; Mahkemeleri tarafından Bozkır Kaymakamlığı İlçe Tarım Müdürlüğü'ne müzekkere yazılarak ilgili yaptırım kararına ilişkin dosyanın temin edildiği, evrak üzerinde yapılan inceleme neticesinde M.K.'e 3285 sayılı yasanın 47. maddesinin d ve f bendi uyarınca para cezasının kesilmiş olduğu, bu ceza tutanaklarına karşı itirazın süresinde yapıldığının anlaşıldığı; 5560 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 31. maddesiyle değişik 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinin 1. fıkrasının a bendi uyarınca, ilgili kanunda açıkça kanun yolları gösterilmediği durumlarda Kabahatler Kanunundaki kanun yollarının geçerli olacağı belirtildiğinden ve itiraza konu ceza tutanaklarının dayanağı olan 3285 sayılı Yasanın 56. maddesinde açıkça itiraz mercii idare mahkemesi olarak gösterildiğinden, tüm bu açıklamalar doğrultusunda itiraza konu para cezasına ilişkin itirazı inceleme ve karara bağlama hususunun İdare Mahkemelerinin görevine girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 19.12.2011 günlü toplantısında:

I- İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının bir örneğinin; davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece 15. maddede belirtilen hükmün aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden gönderildiği görülmekte ise de; Başkanlık yazısıyla, idari yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin Mahkemesinden istenildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun 47.maddesinin d ve f bentlerine göre verilen para cezalarının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun 47.maddesinin (d) bendinde, veteriner sağlık raporsuz sevk edildikleri ve menşeinde hastalık bulunmadığı anlaşılan ve 22 nci maddenin dördüncü fıkrasına göre veteriner sağlık raporu verilerek serbest bırakılan hayvan maddelerinin sahiplerine beşyüz Türk Lirası; (f) bendinde ise, menşei şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporu olmayan hayvan ve hayvan maddelerini taşıyan nakil vasıtalarının sahiplerine beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verileceği düzenlenmiş; 56. maddesinin 4854 sayılı Kanun'un 5. maddesi ile eklenen 2. fıkrasında, bu Kanunda yazılı olan idari para cezalarının o yerin en büyük mülki amiri tarafından verileceği, verilen idarî para cezalarına dair kararların ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itirazın, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmayacağı, itiraz üzerine verilen kararın kesin olduğu, itirazın, zaruret görülmeyen hâllerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılacağı, bu Kanuna göre verilen idarî para cezalarının 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunacağı öngörülmüşken; 56. madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 456. maddesiyle, "Bu Kanunda yazılı olan idarî yaptırımlara mahallî mülkî amir tarafından karar verilir" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nda yapılan değişiklikle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

13.6.2010 gün ve 27610 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 11.6.2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 47. maddesinde, (3) 8/5/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır."; 48. maddesinde, "(3) Mevzuatta bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan kanunlara yapılan atıflar bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmış sayılır."; ve 49. maddesinde, "(1) Bu Kanunun;

a) 46 ncı maddesinin birinci fıkrası, 1/4/2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 31 inci maddesinin birinci fıkrası, 33 üncü maddesi, 46 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası yayımı tarihinde,

c) Diğer hükümleri yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra,

yürürlüğe girer" denilmiştir.

Diğer taraftan anılan Kanun'un "Cezaların Uygulanması, Tahsili ve İtirazlar" başlıklı 42.maddesinde, " (1) Bakanlık tarafından istenen resmî evrakta tahrifat veya sahtecilik yaparak Bakanlığı yanılttığı tespit edilenlerin işlemleri durdurulur ve savcılığa suç duyurusunda bulunulur.

(2) Bu Kanunda belirtilen idarî yaptırımları uygulamaya, il tarım müdürü yetkilidir. İl tarım müdürü bu yetkisini ilçe tarım müdürlerine yazılı olarak devredebilir. Ancak, resmî kontroller sırasında, insan sağlığı, gıda ve yem güvenilirliği, bitki ve hayvan sağlığı açısından tehlike oluşturması ve acil tedbirleri gerektirmesi durumunda, idarî para cezaları hariç olmak üzere diğer idarî yaptırımları uygulamaya kontrol görevlisi de yetkilidir. Verilen idarî para cezaları otuz gün içinde ödenir.

(3) İtlaf ve imha işlemleri, tüm masrafları sahibi tarafından karşılanmak üzere Bakanlık gözetiminde gerçekleştirilir. Malların sahipsiz yakalanması durumunda masraflar Bakanlık bütçesinden karşılanır.

(4) Sahipleri tarafından piyasadan toplatılması gereken canlı hayvan ve ürünlerin sahibi veya sorumlusu tarafından toplatılmaması durumunda Bakanlık tarafından toplatılır, toplatma masrafının iki katı tutarın sorumlular tarafından ödenmesi için bir aylık ödeme süresi verilir.

(5) Bu Kanunda verilen süreler içinde ödenmeyen tutarlar ile belirlenen idari para cezaları, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir." Hükmüne yer verilmiştir.

Olayda, para cezalarının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezası verilecek hususlar düzenlenmiş; ancak, idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemeye göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin

varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezalarının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununu yürürlükten kaldıran 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezalarına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bozkır Sulh Ceza Mahkemesi'nin 09.02.2007 gün ve E:2006/127, K:2007/22 D.iş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 19.12.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.